

נייר עמדה של תנועת "הביטחוניסטים"

מפלגת רע"מ

(הרשימה הערבית המאוחדת | القائمة العربية الموحدة | אל-קאאמה אל-ערביה אל-מוחדה)

רקורד, עמדות ומהות

לקראת תרחיש של הישענות ממשלה בישראל

על גורמים עוינים אנטי-ציוניים

ניסן ה'תשפ"א – אפריל 2021

על תנועת הביטחוניסטים

הביטחוניסטים הינה תנועה של מעל 1,800 קצינים בכירים, מפקדים ולוחמים מכלל זרועות הביטחון שקמה על מנת להגן על צרכיה הביטחוניים של מדינת ישראל באופן שיאפשר את קיומה ושגשוגה לדורי דורות.

הקו שלנו ברור: אנו דבקים בזכותה של מדינת ישראל לשכון בגבולותיה הבטוחים, הם גבולות ארץ ישראל; מאמינים כי צרכיה הביטחוניים של מדינת ישראל נמצאים בראש סדר העדיפויות הלאומי; ומאמינים כי למדינת ישראל אין את הפריבילגיה להפסיד באף מלחמה. על צה"ל לפעול בחופשיות בכל מרחב, בכדי לממש את אחריותו ולהגן על מדינת ישראל. נבחר כי התנועה איננה מפלגתית, אלא דבקה בערכים ובחזון המגדירים אותה.

הועד המנהל של התנועה: האלוף במיל' גרשון הכהן, האלוף במיל' יצחק ג'רי גרשון, אל"מ במיל' איציק רונן, תא"ל במיל' אמיר אביבי (מנכ"ל הביטחוניסטים).

בין חברי התנועה: תא"ל במיל' יוסי קופרווסר, האלוף במיל' יוסי בכר, האלוף במיל' דני ביטון, תא"ל במיל' הראל כנפון, תא"ל במיל' אביגדור קהלני, סא"ל במיל' ירון בוסקילה.
דובר התנועה: מאיר ליוש.

מסמך זה הינו תוצר של מחלקת המחקר של תנועת הביטחוניסטים. מטרתו איננה נקיטת עמדה פוליטית כזו או אחרת מלבד שיקוף האינטרסים הישראליים-ציוניים שמעבר לפוליטיקה דיומא. כותבי המסמך: תא"ל במיל' אמיר אביבי, אור יששכר.

ייעצו לכתיבת המסמך חברי הביטחוניסטים אל"מ במיל' טל בראון, האלוף במיל' גרשון הכהן, תא"ל במיל' צביקה פוגל וסא"ל במיל' ד"ר מרדכי קידר, כמו גם חוקרים בעלי שם בתחום התנועה האיסלאמית והחברה הערבית בישראל. סקירותיו של העיתונאי ישי פרידמן סייעו רבות לסקירת הרקורד של חברי הרשימה.

בכתיבת המסמך שולבו גם חומרים מהתקשורת ומהרשתות החברתיות, מחקרים אקדמיים ועוד.

עיקרי הדברים

- **מפלגת רע"מ – הייצוג בכנסת של הפלג הדרומי של התנועה האסלאמית בישראל – הביעה לאחרונה נכונות לחבור לממשלה שתוקם על מנת לקדם אינטרסים אזרחיים חיוניים לחברה הערבית.** היא מנסה להתבדל מיתר הרשימות הערביות באמצעות "קול מציאותי" – נקיטת קו פרגמטי ורך יחסית שדוגל בקידום אינטרסים מקומיים בשיתוף פעולה מול המוסדות תוך הפרדה בין המישור המדיני-לאומי למישור האזרחי-חברתי.
- **למרות החזית המתונה, הפלג הדרומי כמו גם מפלגת רע"מ עצמה מתהדרים ברקורד עשיר של תמיכה במאבק המזויין הפלסטיני, כולל פגישות עם מנהיג חמאס ביו"ש חסן יוסף, אירוח דובר חמאס בעזה בכנס בנצרת בעת מבצע "עמוד ענן", פגישות עם מחבלים בכלא כולל מתכנן הפיגוע במלון פארק, ביקור מחבלים מורשעים משוחררים ומשפחותיהם כמו מבצעי הפיגוע בליל הקלשונים ומחבלים שתכננו פיגוע ברכבת ישראל וסיוע לחמאס, גינוי תקיף של פעולות צה"ל בעזה, כינוי משטרת ישראל "משטרת הכיבוש", ביקור בקטאר אצל ח"כ לשעבר עזמי בשארה שריגל למען חזבאללה, תמיכה בח"כ לשעבר בסאל גטאס שסייע למחבלים בכלא, הגדרת מדינת ישראל "משטר אפרטהייד", הטרדת עולים יהודים להר הבית תוך קיום קשרים הדוקים עם המורביטון והמורביטאת, קריאה לפינוי כלל ההתנחלויות וקריאה לשחרור כלל האסירים הבטחוניים הפלסטיניים.**
- **יו"ר הרשימה, מנצור עבאס, גם הוא בעל רקורד דומה – בין היתר ניתן לציין את תמיכתו בזכות השיבה ובמאבק המזויין הפלסטיני, כינוי משטרת ישראל "משטרת הכיבוש", התעמתות עם שוטרי מג"ב ותמיכה במחבלים. עבאס גם הבהיר שמפלגתו מתנגדת לחוק קמיניץ ולחוק הלאום.**
- **רע"מ כבר רצה בעבר עם יתר הסיעות מהרשימה הערבית המשותפת שלהן גרעין אנטי-ציוני קשה, המתבטא בתמיכה במחבלים מורשעים כמו מרוואן ברגותי, התייחסות לישראל בתור "משטר אפרטהייד" וקיום קשרים עם ארגוני פח"ע כגון חמאס. בנוסף, כל חברי רע"מ הצביעו יחד עם יתר הרשימה המשותפת נגד הסכמי אברהם בין ישראל לבין איחוד האמירויות ובחריין.**
- **תנועת הביטחוניסטים איננה מפלגתית ואיננה מתערבת בהליך הפוליטי בישראל; אך מתפקידנו כלוחמים ומפקדים להתריע מהסכנה בהישענות ממשלה בישראל על גורמים התומכים באויביה ובמאבק המזויין כנגדה ומתנגדים מן היסוד לעצם קיומה.** תקדים מסוג זה יהיה הרסני לרעיון המייסד של הציונות ולאינטרסים הליבתיים של מדינת ישראל, ויוביל גם להגבלה משמעותית ביכולת התמרון של הממשלה לקדם מהלכים כמו החלת ריבונות על חבלי מולדת והתיישבות בהם, פעולה יזומה התקפית או הגנתית מול האויב, ויכולת מיגור האלימות מצד גורמים פח"עיים בקרב החברה הערבית. שבריריותה של המדינה לעיתים מטושטשת על ידי המוניטין של כוחה הצבאי; אך היא עלולה להתגלות הלכה למעשה כאשר כל החלטה במישור הלאומי או כל החלטה ביטחונית תצטרך לעבור הכשר מטעם התנועה האיסלאמית האנטי-ציונית.
- **"הביטחוניסטים" מברכים על קידום וחיזוק המישור האזרחי בקרב ערביי ישראל; אך אין הדבר שקול כלל וכלל להיתלות ממשלה בגורמים פוליטיים עוינים ואנטי-ציוניים, דבר שיהווה סכנה לאומית ראשונה במעלה ליציבות מדינת ישראל ולביטחון אזרחי ישראל.**

תנועת הביטחוניסטים איננה גוף מפלגתי, וככזו איננה מייצגת לפוליטיקאים בישראל כיצד להרכיב ממשלות. תפקידנו אחד הוא: **להבטיח את שימור האינטרס הלאומי הישראלי, כלומר ביצור וקידום המפעל הציוני לדורי דורות.** מתוך כך, **מתפקידנו כלוחמים ומפקדים להתריע מהסכנה בהישענות ממשלה בישראל על גורמים התומכים באויביה ובמאבק המזויין כנגדה ומתנגדים מן היסוד לעצם קיומה.**

עם תום מערכת הבחירות ניסן ה'תשפ"א – מרץ 2021, הועלתה האפשרות הריאלית שממשלה בישראל תוקם תוך הישענות על תמיכתה הישירה או העקיפה של מפלגת רע"מ – הרשימה הערבית המאוחדת בראשות ח"כ מנצור עבאס. התמונה הפוליטית מעלה אפשרות שרע"מ תהווה שחקן פוליטי משמעותי ואף לשון מאזניים בהקמת הממשלה. הקו הפרגמטי והרך יחסית שבו דבקה המפלגה והעומד בראשה במהלך מערכת הבחירות האחרונות ולאחריה, ובפעילות הפרלמנטרית שלהם בכנסת האחרונה, מחזק אפשרות זאת, לאור הבעת הנכונות מצד רע"מ להצטרף לממשלה שתקום על מנת לקדם נושאים אזרחיים חיוניים הנוגעים לחברה הערבית והבדואית.

לאור זאת, תנועת "הביטחוניסטים" לקחה על עצמה את תפקיד המצפן הלאומי, שמזכיר לאנשי הציבור כמו גם לציבור הישראלי את היסודות הברורים שעליהם צריכה לקום ממשלה במדינת ישראל היהודית, הדמוקרטית והציונית, למען המשך קיומה ביציבות ובביטחון. תקדים מסוג זה יהיה הרסני לרעיון המייסד של הציונות ולאינטרסים הליברליים של מדינת ישראל, ויוביל גם להגבלה משמעותית ביכולת התמרון של הממשלה לקדם מהלכים כמו החלת ריבונות על חבלי מולדת והתיישבות בהם, פעולה יזומה התקפית או הגנתית מול האויב, ויכולת מיגור האלימות מצד גורמים פח"עיים בקרב החברה הערבית.

מסמך זה הינו שירות למנהיגי הציבור בישראל ולציבור הישראלי, וכולל סקירה של שורשיה האידאולוגיים ושל פועלה בהווה של תנועת רע"מ על מנת להוות כלי במערך השיקולים ההנהגתי והציבורי. מטרתו של חומר עזר אינפורמטיבי זה היא לשפוך אור על המהות מאחורי אותו גורם שלעיתים מטושטשת ומוסווה על ידי שיח אתני על שילוב אזרחי ישראל הערבים וטיפול בבעיות שבחברה הערבית ככלל. במסמך נעמוד על שורשיה של התנועה באחים המוסלמים ובתנועה האיסלאמית, על המאבק האנטי-ציוני האלים שהיא שותפה לו, על הלעומתיות נגד מוסדות המדינה – הממשלה, צה"ל והמשטרה – ועל תמיכתם של חברי הרשימה בהווה בארגוני טרור כדוגמת חמאס ובמחבלים עם דם יהודי על הידיים.

תנועת הביטחוניסטים לא רק מברכת ומקדמת את חיזוק החברה הערבית בישראל, אלא בין חבריני הבולטים לוחמים ומנהיגי ציבור אשר הקדישו חלק משמעותי מחייהם למטרה זו. אנו מאמינים בתהליכיות הדדית מול החברה הערבית בישראל, שבה יקודמו ויחוזקו האינטרסים האזרחיים שלה תמורת אפסון ואחסון המאבק הלאומי והלעומתי נגד הציונות. אך אין לבלבל בין זה לבין הישענות המפעל הציוני בגורמים אשר במהותם שואפים לחתור תחתיו ומתנגדים לקיומו בפועל. **שילוב החברה הערבית בציבוריות הישראלית איננו שקול להיתלות בגורמים פוליטיים עוינים אנטי-ציוניים.**

הביטחוניסטים

הישענות מרכז הכובד של השלטון בישראל על תמיכתה של רשימה אנטי-ציונית שתומכת במאבק המזויין הפלסטיני תקעקע מן היסוד את שליחותו של השלטון ואת תפקודו למען ביטחון ושגשוג מדינת ישראל. הדבר עלול להיות רגע מכונן בתולדות הציונות, חציית רוביקון בלתי-הפיכה שתיצור תקדים מסוכן להמשך דרכו של המפעל הציוני ושל מדינת ישראל: קביעה מהותית לדורות לפיה ממשלה בישראל יכולה להיתלות ברשימה אנטי-ציונית.

התנועה מודעת היטב לחיכוכים במערכת הפוליטית אשר הובילו לאי יציבות שלטונית ולריבוי מערכות בחירות; אולם השבר הפוליטי משני לשבר הקיומי והערכי שהוא עלול ליצור אם יתמש תסריט של הישענות קואליציונית על אותם גורמים עוינים. שבריריותה של המדינה לעיתים מטושטשת על ידי המוניטין של כוחה הצבאי; אך היא עלולה להתגלות הלכה למעשה כאשר כל החלטה במישור הלאומי או כל החלטה ביטחונית תצטרך לעבור הכשר מטעם התנועה האיסלאמית האנטי-ציונית.

כפי שכתב זאב ז'בוטינסקי במאמרו האלמותי "קיר הברזל":

עם חי מסכים לווייתורים בשאלות עצומות וגורליות כאלו רק כאשר לא נשאר לו כל תקווה, כאשר בקיר הברזל לא נראה עוד אף לא סדק אחד. רק אז מאבדות קבוצות קיצוניות שסיסמתם היא "בשום אופן לא" את קסמן, וההשפעה עוברת לידי הקבוצות המתונות. רק אז יבואו אלינו המתונים האלה ובידם הצעה לווייתורים הדדיים. ואולם הדרך היחידה להסכם כזה היא קיר הברזל, כלומר, חיזוקו של השלטון בארץ-ישראל, שלא יהא נתון לשום השפעות ערביות, כלומר, עצם השלטון, שנגדו לוחמים הערבים.¹

מתפקידנו כלוחמים ומפקדים שהובילו את ממסד הביטחון הישראלי להבטיח שיציבות המדינה מתבססת בראש ובראשונה על גורמים ציוניים שמקדמים את המפעל הציוני ואת הרעיון המייסד של מדינת ישראל לדורי דורות. מעבר לכך, איננו מתערבים בשילוב על בסיס אזרחי של גורמים, הגם שהינם אנטי-ציוניים, בסוגיות חברתיות לשיקול דעתה של המערכת הפוליטית. מסמך זה נועד להדגיש, ללא עכבות והמתקת שפתיים, את הסכנה שבסתירה הפנימית בתרחיש שבו גבולות הגזרה של פעילות ממשלה בישראל מוגדרים על ידי גורמים המתנגדים מן היסוד לקיומה.

¹ זאב ז'בוטינסקי, על קיר הברזל, פרסום ראשון – 1923, מתוך אתר מכון ז'בוטינסקי בישראל
<http://www.jabotinsky.org/media/9761/%D7%A2%D7%9C-%D7%A7%D7%99%D7%A8-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%96%D7%9C.pdf>

הרשימה הערבית המאוחדת | القائمة العربية الموحدة

מפלגת רע"מ הוקמה ב-1996 לקראת הבחירות לכנסת ה-14 כייצוג של הפלג הדרומי של התנועה האסלאמית בישראל, תנועת בת של "האחים המוסלמים".

חברי ה"מג'לס אל-שורא", המועצה הכללית של הפלג, בוחרים את חברי הרשימה ומתווים את המצע והקו האידיאולוגי שלה.

התנועה האסלאמית בישראל מבוססת על עקרון השאיפה לארגון את החברה הערבית בישראל על בסיס דתי-אסלאמי, והאידיאולוגיה שלה מושתתת על עקרונותיה של תנועת "האחים המוסלמים" הפונדמנטליסטית. זו נוסדה במצרים בשנת 1928 על ידי השייח' חסן אל-בנא ותומכת בהקמת חברה מוסלמית המנוהלת על פי חוקי השריעה – "האסלאם הוא הפתרון". "האחים המוסלמים" הוצאו מחוץ לחוק במספר מדינות ערב, ביניהן מצרים, איחוד האמירויות, ערב הסעודית ובחריין. השייח' אחמד יאסין, חבר "האחים המוסלמים", הקים את תנועת הטרור חמאס בתור הזרוע המבצעית של "האחים המוסלמים" ברצועת עזה עם פרוץ האינתיפאדה הראשונה ב-1987.²

התנועה האסלאמית בישראל על שני פלגיה תמכה באופן ברור בבחירתו של מחמד מורסי מהאחים המוסלמים לנשיאות מצרים, ובהתאם גילתה עקביות בתמיכתה במהפכות "האביב הערבי", וראתה בו הזדמנות היסטורית להשתלטות הזרם האסלאמיסטי על המרחב. סגן מנהיג התנועה האסלאמית, השייח' כמאל אל-ח'טיב מהפלג הצפוני, הרחיק עד כדי **הבעת הזדהות עם המפעל הג'יהאדיסטי של ארגון דאע"ש** כאשר הצהיר במהלך הפגנת תמיכה במסגד אל-אקצא כי "ירושלים עתידה להיות לא רק בירת המדינה הפלסטינית לכשתקום, אלא גם בירת החליפות האסלאמית ישרת-הדרך".³

הפיצול בתנועה האסלאמית בישראל התרחש ב-1996 בעקבות פניית התנועה האסלאמית למנהיג הרוחני של תנועת האחים המוסלמים וראש "האיחוד העולמי של חכמי הדת המוסלמים" דאז, איש הדת הפונדמנטליסטלי השייח' יוסוף אל-קרדאווי, בדבר השתתפות מוסלמים בבחירות לכנסת. קרדאווי פסק כי מבחינה הלכתית אסור למוסלמים להשתתף בבחירות לכנסת מכיוון שמשמעה הכרה בזכות הקיום של ישראל או בהישארותה על "האדמה הגזולה". קיבל את פסק ההלכה הפלג הצפוני בראשות השייח' ראא'ד סלאח, שכבר הוצא מחוץ לחוק, הידוע בקיצוניותו ובתמיכתו במאבק מזויין; אך גם הפלג הדרומי, בראשות השייח' עבדאללה נימר דרוויש, שפרש בעקבות זאת ודבק בעמדות פרגמטיות יחסית, לעומתי במהותו למדינת ישראל, למרות המוניטין המתון שלו.

² אל"מ דוד חכם, "ותימלא הארץ חמאס" – השייח' אחמד יאסין ומלחמתו בישראל, קתדרת חייקין לגיאואסטרטגיה, אוניברסיטת חיפה, <http://primage.tau.ac.il/libraries/brender/booksf/2085942.pdf>

³ יוסרי ח'יזראן ומוחמד ח'לאילה, החברה הערבית בישראל ו"האביב הערבי", 25

השייח' דרוויש, מייסד הפלג הדרומי, הוביל את ארגון הטרור "אסרת אל-ג'האד" בשנות ה-80 לפני שפרש לדרך פרגמטית יותר.

השייח' דרוויש ידוע כמי שח"כ מנצור עבאס, יו"ר רע"מ הנוכחי, טופח על ידו וגדל בצילו. בשנת 1972 הוא יזם את הקמת הגרעין הראשון לתנועה האסלאמית בישראל, תוך הקמת סניפים ביישובים ערביים, בעיקר במשולש, והתמקדות בהטפה דתית וחברתית לפעילות פוליטית בתגובה לאכזבת האזרחים הערביים מהלאומיות וחיזוק הזהות האסלאמית אצלם. בעיקר לאחר הסכם העלייה לרגל למכה של הערבים אזרחי ישראל, התנועה בהובלת דרוויש תרמה ליציקת תוכן דתי לזהותם הלאומית.

כל זאת הכשיר את הקרקע לכינונה של אוסרת אל-ג'האד ("משפחת הג'האד") על ידי דרוויש, ארגון דתי מחתרתי שאחד מיעדיו היה פגיעה במטרות ישראליות. בהנהגתו של השייח' דרוויש טרח הארגון בחשאי על איסוף נשק וציוד צבאי כדי לבנות "מדינת הלכה אסלאמית בפלסטין ההיסטורית". דרוויש נעצר יחד עם קבוצת צעירים בשנת 1981 וכולם הורשעו בדין. לאחר שחרורם פנו לכיוון פרגמטי יותר, ששיאו בפרישה לפלג הדרומי של התנועה האסלאמית.⁴

מפלגת רע"מ מנסה להתבדל מיתר הרשימות הערביות באמצעות "קול מציאותי", שדוגל בקידום אינטרסים מקומיים חיוניים לחברה הערבית ושיתוף פעולה מול המוסדות תוך הבדלה בין המישור המדיני-לאומי למישור האזרחי-חברתי.

במערכת הבחירות האחרונה דבקה מפלגת רע"מ בקו פרגמטי ורך יחסית שבמסגרתו הביעה נכונות לחבור לממשלה שתוקם על מנת לקדם אינטרסים אזרחיים חיוניים לחברה הערבית. יו"ר הרשימה ח"כ עבאס קרא לעמיתיו הפוליטיקאים מהרשימות הערביות "לחשב מסלול מחדש" כדי שאזרחי ישראל הערבים ייכנסו למוקדי ההשפעה בציבוריות הישראלית. בנאום שנשא ערב סבב ההתייעצויות אצל נשיא המדינה, הדגיש עבאס את מוכנותו למהלך כזה כדי "לייצר הזדמנות לחיים משותפים... על בסיס כבוד הדדי ושוויון אמיתי". הדבר בא בהמשך לפעילותה הפרלמנטרית של רע"מ בכנסת האחרונה שכללה ישיבה בראש הועדה המיוחדת למיגור הפשיעה במגזר הערבי והארכה בשנה נוספת של תכניות החומש לחברה הערבית – החלטה 922, ולחברה הבדואית – החלטה 1480.

הקו הפרגמטי שנוקטת בו רע"מ הקים נגדה את שותפיה לשעבר לרשימה הערבית המשותפת, שאף כינו אותו "פשע שההיסטוריה לא תסלח עליו". אך יש לזכור כי במשך מספר מערכות בחירות, מפלגת רע"מ חברה ליתר המפלגות הערביות וקיבלה על עצמה את מסגרת הרשימה המשותפת, שעל אף חברותה בכנסת ישראל, מתפארת בגרעין אנטי-ציוני קשה ובחריטת המאבק הג'יהאדיסטי הפלסטיני על דגלה תוך ניצול הדמוקרטיה הישראלית. חבריה סייעו לטרוריסטים המרצים עונש מאסר בגין רצח ישראלים, קיימו קשרים עם אויבי ישראל ובכללם

⁴ יוסרי ח'זראן ומחמד ח'לאילה, נטושה לגורלה: החברה הערבית בישראל בצל "האביב הערבי", מרכז משה דיין ותכנית קונרד אדנאואר, 79-82

הביטחוניסטים

חמאס, חיזבאללה והחזית העממית, ייעצו בעבר לרב המרצחים יאסר ערפאת, הסיתו לג'יהאד נגד ישראלים, ציינו את ימי הנכבה והנכסה, השתתפו בהפגנות אלימות ובמשט המרמרה שבו נפגעו קשות חיילי צה"ל, הסיתו נגד ערבים ישראלים פטריוטיים המתגייסים למשטרה, ושיבחו מחבלים כמו סמיר קונטאר ודלאל מוגרבי.

ניתן למסגר את הגישה הפוליטית של עבאס ורע"מ כך:

1. **הפנמת המציאות, ולא הפנמת הציונות** – השלמה פרגמטית עם המוסדות הישראלים ושאיפה להיות שחקן משפיע בהם על מנת לתעל אותם לכיוון קידום האינטרסים המקומיים של החברה הערבית. זהו אסלאם ללא פוליטיזציה שמקבל על עצמו את הסדר הקיים בתור מציאות נתונה. מרכיב זה מכונה אצלם בתור "קול מציאותי" – صوت واقعي.
2. **האסלאם כמצפן מוסרי** בהתבוננות פנימה אל החברה ואל הקהילה, המנחה אותה מבחינה דתית, מוסרית וערכית – וזהות אזרחית ישראלית בהתבוננות החוצה אל החברה הכללית ומוסדותיה.
3. **הימנעות מנקודות חיכוך בין שני הערכים הללו** – כגון נושאים מדיניים ולאומיים; והתמקדות בנושאים אזרחיים מקומיים – כגון מיגור הפשיעה והאלימות במגזר, בנייה בלתי חוקית והשתלבות במוסדות המדינה האזרחיים.
4. **אי התנייה של פתרון הסוגיה הפלסטינית בשיתוף הפעולה של החברה הערבית בישראל עם מוסדות המדינה**. יש שמצביעים על התחלת הבשלתו של תהליך זה בהסכמי אוסלו, כאשר היה ברור שיישוב הסוגיה הפלסטינית לא ישנה את מצבה של האוכלוסיה הערבית בישראל; וקיבל משנה תוקף עם האכזבה מ"האביב הערבי" ומגמת ההתפרקות במרחב הערבי במזרח התיכון, וכן עם החתימה על הסכמי אברהם והתקרבות העולם הערבי לישראל.
5. **קירוב בין הדתות כמשימה רוחנית-ערכית** – השייח' ראא'ד באדיר, הפוסק הראשי של הפלג הדרומי של התנועה האסלאמית, הינו נשיא "היוזמה הדתית לשלום" לצד הרב מיכאל מלכיאור, יוזמה ששמה לה למטרה לערב מנהיגות דתית כגורם מפתח בדרך לשלום בר-קיימא בין ישראלים לפלסטינים ובמזרח התיכון.⁵ עבאס עצמו שותף גם הוא ליוזמה זו.

⁵ אתר "היוזמה הדתית לשלום", <http://religiouspeaceinitiative.org>

הביטחוניסטים

למרות הקו הפרגמטי והחזית המתונה, מאחורי מפלגת רע"מ והפלג הדרומי של התנועה האסלאמית, כולל הח"כים הנכנסים לכנסת ה-24, רקורד עשיר בהגדרת מדינת ישראל כמשטר אפרטהייד, תמיכה במאבק המזויין הפלסטיני ובתנועת חמאס, פגישות עם ראשי חמאס וארגוני טרור אחרים, תמיכה במחבלים בכלא או לאחר שחרורם, התעמתות עם כוחות הביטחון וגינוי תקיפות צה"ל יעדי חמאס ברצועת עזה.

חברי הכנסת ה-24 מטעם רע"מ

מספר 1 ברשימה, מנצור עבאס. למרות החזית המתונה, לעבאס רקורד של תמיכה במאבק האלים הפלסטיני.

• **התנגדות ל"כיבוש", גינוי ישראל כ"משטר אפרטהייד", הטלת האחריות על ירי הטילים מעזה על ישראל וצה"ל, כינוי משטרת ישראל "משטרת הכיבוש" והתעמתות עם כוחות מג"ב תוך תמיכה במאחזים פלסטיניים בלתי חוקיים.**

- ב-2018, לאחר שצה"ל תקף ברצועת עזה בתגובה לירי טילים, פירסם עבאס בשם רע"מ והתנועה האסלאמית הצהרת גינוי תקיפה שמטילה על ישראל את האשמה והאחריות ל"סבב התוקפנות" וקוראת ל"סיום הכיבוש".⁶
- ב-2019 פירסם עבאס תיעוד של ביקור שלו עם בכירי התנועה האסלאמית מתעמתים עם שוטרי מג"ב בעת פינוי המאחז הפלסטיני הבלתי חוקי על הגדר ואדי חמס, קורא לישראל "כוח כובש" המבצע "פשעי מלחמה" והכריז על קמפיין סיוע לתושבי המקום.⁷
- ב-2019, לאחר החלטת ממשל טראמפ בדבר חוקיות ההתיישבות היהודית ביו"ש, פירסם עבאס בשם התנועה האסלאמית הודעה המגנה את ההחלטה, ולפיה "העם הפלסטיני יתנגד לכיבוש ולמשטר האפרטהייד עד שיגשים את חלומה לחופש ולעצמאות, או דרך פתרון שתי המדינות או מדינה אחת".⁸
- עבאס, מפלגתו והפלג הדרומי מתייחסים למשטרת ישראל בתור "משטרת הכיבוש" (شرطة الاحتلال) – לדוגמה, כאשר רע"מ התנדבו לשלם קנס על סך 5,000 ש"ח שהוטל על השייח' עבד אלעט'ים סלהב, ראש מועצת התרומות של הווקף בהר הבית, בגין עבירה על חוק הקורונה ואפשרות תפילות במקום;⁹ וכאשר גינה, יחד עם

⁶ <https://www.facebook.com/mansour.abbas.39/posts/1880400505371841>

⁷ <https://www.facebook.com/MansourAbbas.me/posts/1162999077239366>

⁸ <https://www.facebook.com/MansourAbbas.me/posts/1262258457313427>

⁹ <https://www.facebook.com/MansourAbbas.me/posts/1376170569255548>

הרשימה המשותפת, עליית יהודים להר הבית והגנתם על ידי המשטרה כמו גם שליטת "הכיבוש" על ההר.¹⁰

• תמיכה במאבק המזויין הפלסטיני.

○ בשנת 2013 ביקר עבאס, יחד עם מנהיגיה הרוחניים של התנועה, אסירים משוחררים ומשפחות מחבלים – כולל בית משפחת בני הדודים בכרי, שיושבים בכלא על 9 מאסרי עולם בגין השתתפותם בפיגוע בצומת מירון ב-2002 בו נרצחו 9 ישראלים בפיגוע התאבדות; והמחבל המשוחרר עלי עמריה שזרק בשנת 1988 רימונים על אזרחים ישראלים בחיפה ופצע עשרות, ושוחרר בעסקת שליט.

○ עבאס מתועד גם בהפגנות רבות למען האסירים הפלסטינים – בין היתר למען באסל רטאס, הח"כ שהעביר טלפונים לאסירים ביטחוניים, הורשע בדין וריצה שנתיים מאסר בפועל.

○ **בראיון בשנת 2019 נמנע עבאס מלגנות פגיעה בחיילי צה"ל.**¹¹ בראיון נוסף הסתייג מחיסול בכיר הג'יהאד האסלאמי בעזה, והציג את עצמו "קודם כל כפלסטיני, נציג התנועה האסלאמית בישראל", ולאחר מכן ישראלי.^{12 13}

○ בינואר 2020 השתתף עבאס יחד עם ווליד טאהא במשלחת של בכירי הפלג הדרומי בביקור הזדהות אצל איקרימה סברי, המופתי לשעבר של ירושלים שתמך בפיגועי התאבדות, לאחר שנחקר בחשד להסתה.¹⁴

○ במרץ 2021 לאחר הבחירות, וזמן קצר לפני נאומו בעברית שבו אמר כי הוא "מושיט יד לחיים משותפים", נאם מנצור עבאס בערבית במסרים פרו-פלסטיניים ואנטי-ציוניים: "אנחנו עומדים בצניעות בפני עמנו והחברה הערבית הפלסטינית היקרה שחיה את הנכבה ודבקה באדמה הזאת ושמרה על זהותה. הם (היהודים) כבשו את לבנו ואת לב האומה (האסלאמית) כולה. בזכותם פלסטין לא נשארה רק זיכרון. מה שנשאר מהאדמה הזאת שלהם, ושלמענם אנחנו הולכים את הדרך הזאת – הם המקור שלנו ושורשי המולדת הזאת." הוא הוסיף, "המטרה שלנו היא להמשיך בחיזוק הדבקות, הנוכחות והכוח הזה – עד

¹⁰ <https://www.facebook.com/MansourAbbas.me/posts/1177057112500229>

¹¹ https://twitter.com/kann_news/status/1103696633760497666

¹² <https://www.srugim.co.il/389368-%D7%99%D7%A6%D7%90-%D7%94%D7%9E%D7%A8%D7%A6%D7%A2-%D7%94%D7%97%D7%9B-%D7%94%D7%A2%D7%A8%D7%91%D7%99-%D7%97%D7%A9%D7%A3-%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%AA%D7%A8%D7%92%D7%99%D7%9C-%D7%A9%D7%9C-%D7%94%D7%A8>

¹³ <https://mida.org.il/2021/01/17/%D7%91%D7%99%D7%9F-%D7%9E%D7%97%D7%9E%D7%95%D7%93-%D7%9C%D7%9E%D7%A0%D7%A1%D7%95%D7%A8-%D7%A2%D7%91%D7%90%D7%A1/>

¹⁴ <https://twitter.com/meiretingr/status/1377701782797877256>

הביטחוניסטים

שהנבחרת הזאת, מבני האומה, יהיו היהלום שבכתר האומה האסלאמית הערבית.¹⁵

- בכנסת הקודמת, עבאס נמנה בין כלל חברי הכנסת מטעם הרשימה המשותפת שהצביעו נגד הסכמי אברהם בין ישראל לאיחוד האמירויות ובחריין. בפוסט בפייסבוק גינה עבאס את הסכמי השלום וכינה אותם "מטרייה לעסקאות נשק ומכירת ציוד ריגול", צידד בהקמת מדינה פלסטינית שירושלים כולה בירתה, והזהיר מפני משטר אפרטהייד בישראל בתוך מספר שנים.¹⁶
- בנוסף, עבאס ורע"מ קוראים לביטול חוק קמיניץ¹⁷ ולביטול "חוק הלאום הגזעני שגוזל מאיתנו את הזכות לארץ מולדתנו", וכינה את ממשלת ישראל כמבצעת פשעי מלחמה נגד הפלסטינים.¹⁸

למעלה: עבאס, טאהא ובכירי הפלג הדרומי בביקור אצל המופתי סברי

¹⁵ <https://www.mako.co.il/news-israel-elections/2021/Article-55d1eb143419871027.htm>

¹⁶ <https://www.facebook.com/MansourAbbas.me/photos/1531283527077584>

¹⁷ <https://www.facebook.com/MansourAbbas.me/posts/1587010518171551>

¹⁸ <https://www.facebook.com/MansourAbbas.me/posts/1199960090209931>

הביטחוניסטים

למטה מימין: מנצור עבאס ובכירי התנועה האסלאמית בבית משפחת המחבלים בכרי

למטה משמאל: מנצור עבאס בהפגנה לשחרור ח"כ גטאס שסייע למחבלים מורשעים בכלא

מנצור עבאס מתעמת עם שוטר מג"ב בעת פינוי מאחז פלסטיני בלתי חוקי בצמוד לגדר ההפרדה,
22/7/2019

מספר 2 ברשימה, מאזן גנאים. לשעבר ראש עיריית סכנין. ביוני 2014 נודע כי פגש בקטאר את ח"כ לשעבר עזמי בשארה, שנמלט מישראל ב-2007 לאחר שנחשד בריגול ובסיוע לחיזבאללה. באותה שנה ערכה קבוצת הכדורגל של סכנין טקס הוקרה למגייסי תרומות מקטאר. גנאים, שהיה אז ראש העיר, הניף במהלך הטקס תעודת הוקרה עם תמונתו של בשארה.

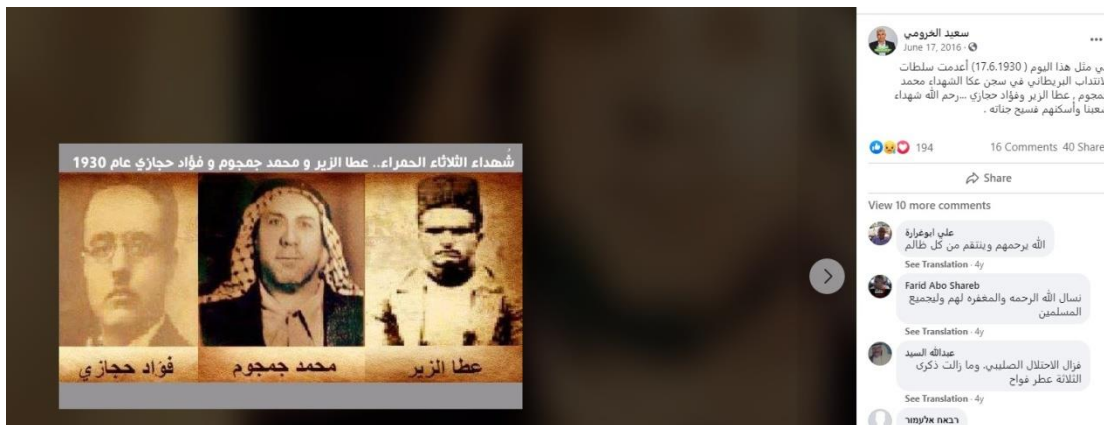

מספר 3 ברשימה, ווליד טאהא. בשנת 2013 ביקר יחד עם מנהיגיה הרוחניים של התנועה האסלאמית בבית משפחת המחבלים מליל

הקלשונים. במרץ 2021 סירב לענות לשאלה האם חמאס הינו ארגון טרור – "כל אחד מדבר מלקסיקון המושגים שלו".¹⁹

מספר 4 ברשימה, סעיד אלחרומי. מייצג את החברה הבדואית בתנועה האסלאמית ובעבר כיהן בין היתר כמזכ"ל התנועה האיסלאמית וכראש מועצת שגב שלום. ב-2003, שנה לפני שנבחר לראש המועצה, התקומם אלחרומי נגד הריסת מבנים לא חוקיים, ובכללם מסגדים, ביישוב: "אנחנו נמצאים על השטחים האלו עוד מלפני קום המדינה, אנחנו ניאבק במדיניות האומללה של הממשלה שנאבקת באזרחיה". בנוסף, הביע הזדהות בפייסבוק עם מרואן ברגותי ועם שלושה מרוצחי היהודים בטבח תרפ"ט.

ח"כ אלחרומי משבח את רוצחי תרפ"ט

מנהיג הפלג הדרומי של התנועה האסלאמית השייח' אבו דעאבס, בכירי הפלג וחברי המפלגה

- **יו"ר הפלג הדרומי של התנועה האסלאמית ומנהיגו הרוחני, השייח' חמאד אבו דעאבס, פעיל מאוד בתחום המאבק המזויין הפלסטיני.**
 - בשנת 2016 הוא תועד מחובק עם איש ג'יהאד אסלאמי שישב בכלא על גיוס מתאבד ונעצר על ידי השב"כ.
 - בשנת 2018, יחד עם ח"כ הנוכחי אלחרומי וח"כ לשעבר טאלב אבו עראר – שניהם מרע"מ, השתתפו באירוע חגיגת שחרורו מהכלא של המחבל הבדואי סמאח אבו קווידר, אשר נעצר ע"י השב"כ יחד עם שותף אחר בגין "גילוי החלטה לבגוד" ו"קשירת קשר לביצוע פשע", כניסה למקום צבאי וניסיון לגניבת נשק, כמו

¹⁹ מה מספר 3 של עבאס חושב על חמאס?, ישראל היום, 25.3.2021, <https://www.israelhayom.co.il/article/864511>

גם בגין ניסיון לשדל את אחיו לבצע פיגוע ברכבת ישראל. קוויטר ושותפו "הודו על כוונתם לבצע פיגועים בישראל, בקיום מגעים עם גורמי טרור ברצועת עזה ובחול"ל, בהכנת מטעני חבלה ובניסיון להרכיב רקטות, לצורך ירי לעבר יעדים בישראל".²⁰

• **ח"כ לשעבר אברהם צרצור, לשעבר יו"ר רע"מ וח"כ מטעמה עד 2015, לשעבר ראש הפלג הדרומי של התנועה האסלאמית וכיום חבר במועצת השורא, הוא בעל רקורד כבד של תמיכה במאבק המזויין הפלסטיני, הכולל פגישה עם מנהיגי חמאס וקריאה לג'יהאד על ירושלים.**

○ בשנת 2011, בתור יו"ר רשימת רע"מ-תע"ל, שיגר צרצור איגרות למזכיר הכללי של הליגה הערבית ולמזכיר הכללי של ארגון הוועידה האסלאמית לרגל יום השנה ה-42 לפשע שריפת מסגד אל-אקצה" שבו הוא קורא לשחרור אסלאמי מזויין של ירושלים מידי שליטת ישראל: "הסכנה הגדולה ביותר לאל-קודס היתה, עודנה ותשאר הכיבוש הישראלי, ואין ביטחון לאסלאמיות ולערביות אל-קודס אלא בשחרורה מאחיזת הכיבוש והשבתה כאחות למכה הקדושה ולעיר מדינה... כפי שאל-קודס הזעיקה בעבר את האומה (המוסלמית) שלה, והיא (האומה המוסלמית) קמה בג'יהאד קבוע עד שחילצה אותה (את אל-קודס) מידי כובשיה, כך היום היא (אל-קודס) מזעיקה את אותה אומה (אסלאמית). האם ימצאו בה אלה אשר היו בעבר (ויצאו לג'יהאד)? בסוגיית הפיקדון (לשחרור אל-קודס) לא יימלט איש מבין המנהיגים הערבים המוסלמים משאלה זו הן ע"י ההיסטוריה והן בעולם הבא. עליכם להתכונן (במובן של היערכות צבאית) לתשובה זו".²¹

○ **צרצור, יחד עם גורמים נוספים בתנועה האסלאמית, נפגש מספר פעמים עם בכירי חמאס, כגון מנהיג חמאס ביו"ש ואחד ממייסדי התנועה חסן יוסף.**

○ **צרצור, יחד עם גורמים נוספים בתנועה האסלאמית, חיזק מספר פעמים את ידם של מחבלים מורשעים בניסיון רצח ישראלים.** בין היתר נפגשו עם המחבל סאמר עיסאווי, שהורשע ב-2002 בהשתתפות בפיגועי ירי ונידון ל-26 שנות מאסר, שוחרר במסגרת עסקת שליט, חזר לכלא לאחר ש"חזר לפעילות טרור מלאה" ושוחרר לאחר ששבת רעב;²² ועם פעיל הג'יהאד האסלאמי שגייס מחבל מתאבד.

• במרץ 2021, לאחר נאום מנצור עבאס בתום מערכת הבחירות, ענה השייח' כאמל ריאן, איש התנועה האיסלאמית ומפלגת רע"מ, בפייסבוק למי שתקף את עבאס על שלא הזכיר את הסוגייה הפלסטינית בנאומו: "יש מי שמזכיר את פלסטין, ירושלים ועזה ויש מי שפועל למען – אנחנו פועלים לכך, כספינו נמצא בעזה וזרועותינו פועלים בירושלים".²³

• **נציגי התנועה האיסלאמית נהגו לבקר מחבלים ובני משפחותיהם לאורך השנים.**

○ צרצור ביקר 5 פעמים את המחבל עבאס א-סייד בכלא הדרים, שמרצה 35 שנות מאסר בגין תכנון הפיגוע בליל הסדר במלון פארק ב-2002 שבו נרצחו 29 ישראלים ונפצעו כמאה.²⁴

²⁰ <https://www.makorrishon.co.il/news/331575/>

²¹ <https://www.inn.co.il/news/224845>

²² <https://twitter.com/ishayfridman/status/1237287969645617152?lang=ar>
<https://www.haaretz.co.il/news/politics/1.2197831>

²³ <https://rotter.net/forum/scoops1/689989.shtml>

²⁴ https://www.mako.co.il/news-military/2019_Q3/Article-aa6424343976c61027.htm

○ נציגי רע"מ, כולל חברי כנסת בפועל, השתתפו בעצרות השחרור של המחבלת לינה ג'רובני שישבה בכלא על סיוע לג'יהאד האסלאמי לבצע פיגועים בישראל, והם גם הלכו לחלוק כבוד למחבל מחמוד ג'בארין, תושב אום אל פאחם, שרצח סייען. **בנוסף, הנהגת הפלג הדרומי וחברי מועצת השורא השתתפו בכנס הזדהות עם**

האסירים הביטחוניים בחברון.²⁵

● בשנת 2006 ח"כ השייח' עבאס זכור מטעם רע"מ-תע"ל התראיין לעיתון "כל אל-ערב" היוצא לאור בנצרת ושיבח את תנועת חמאס: "אנחנו תנועה איסלאמית עצמאית, אנו חיים במדינה הזו ויש לנו את הייחוד שלנו. אנחנו לא חמאס אבל חמאס לא מביישת אותנו ... אנחנו גאים בחמאס ובכל מי שתומך בה."²⁶

● בשנת 2012, בעת מבצע "עמוד ענן" ובעוד חיילי צה"ל מסכנים את נפשם במערכה על ביטחון הדרום והמדינה, תנועת רע"מ ערכה בנצרת כינוס הזדהות עם העם הפלסטיני בעזה. בכינוס שודרה שיחה מוקלטת עם דובר חמאס פאוזי ברהום שפנה לנוכחים והודה להם על התמיכה בעם הפלסטיני בעת המבצע. ברהום הוסיף, "הגיע הזמן לשחרר את פלסטין למען השאהידים. נמשיך בג'יהאד עד הניצחון". התנועה בחרה באותו כינוס את השייח' טאלב א-סאנע ליו"ר, שניצל את המאורע לתקוף את שר הביטחון דאז ליברמן, בטענה שהוא ולא חמאס אחראי להסלמה.²⁷

● רשימת רע"מ רצה במשותף עם יתר המפלגות של הרשימה המשותפת בקונסטלציה כזו או אחרת, כולל בל"ד. לקראת הכנסת ה-21 רצו שתי הרשימות ברשימת רע"מ-בל"ד, כולל ח"כ היבא יזבק שהיללה את המחבל סמיר קונטאר. לקראת הכנסת ה-17, ה-18 וה-19 רצה במשותף כסיעת רע"מ-תע"ל, כולל ח"כ אחמד טיבי שייעץ בעבר ליו"ר אש"ף יאסר ערפאת. לקראת הכנסות ה-20, ה-22 וה-23 רצה במשותף עם יתר הסיעות במסגרת הרשימה הערבית המשותפת, שחרטה על דגלה את המאבק המזויין הפלסטיני, פינוי כל ההתנחלויות וסיום השליטה הישראלית ביו"ש ושחרור כל האסירים הביטחוניים הפלסטיניים.

● התנועה האסלאמית פעילה בעניין הר הבית ומסגד אל-אקצא, מטרידה עולים יהודים להר ומארגנת פעילות שטח נרחבת. עמותה של התנועה האסלאמית שפועלת בענייני אל-אקצא כתבה בשנת 2016 שרחבת הכותל היא שטח וואקף; באותה שנה הוענקו אותות הוקרה לפעילות התנועה האיסלאמית שהורחקו מהר הבית בעקבות הטרדתם עולים יהודים, כגון פעילת המורביטאת מדלין עיסא המוכרת למשטרה. המורביטון והמורביטאת הוצאו מהחוק על ידי מדינת ישראל. עיסא גם הביעה בעבר הערצה לרב-המחבלים מרוואן ברגותי.²⁸ סרטון של התנועה האסלאמית דימה גירוש של מתפללים יהודים על ידי המון ערבי, תוך כשהוא מחליף שלט בעברית "ירושלים" בשלט בערבית "אל-קודס" ושואג "בדם ואש נפדה את פלסטין".²⁹

²⁵ <https://twitter.com/IshayFridman/status/1376806879788212225/photo/1>

²⁶ <https://www.makorishon.co.il/nrg/online/1/ART1/071/121.html>

²⁷ <https://www.mako.co.il/news-military/amud-anan/Article-c2bd010635e0b31004.htm>

²⁸ <https://twitter.com/IshayFridman/status/1377308511458181125>

<https://twitter.com/IshayFridman/status/1377308509591777288>

²⁹ <https://twitter.com/IshayFridman/status/1377604501121736704>

הביטחוניסטים

סרטון של התנועה האסלאמית המדמה את "שחרור" ירושלים על ידי מאמינים מוסלמים

מימין: ח"כ סעיד אלח'רומי ומנהיג הפלג הדרומי השייח' אבו דעאבס בביקור אצל המחבל סאמי אבו קווידר

משמאל למעלה: אבראהים צרצור וחברי התנועה האסלאמית עם המחבל סאמר עיסאווי

משמאל למטה: ח"כ אבו עראר והשייח' אבו דעאבס עם איש הג'יהאד האסלאמי שגייס מחבל מתאבד

הביטחוניסטים

צ'צ'ור ואנשי התנועה האסלאמית עם מנהיג חמאס ביו"ש חסן יוסף

בין הכתבים האקדמיים שסייעו לכתיבת המסמך:

אילהאם שחברי, הפוליטיקה הערבית בישראל: בין דואליות להדדיות, הדים – מרץ 2021, INSS,

<https://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/2017/11/%D7%94%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%92%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%95%D7%9F-8.pdf>

יוסרי ח'יזראן ומחמד ח'לאילה, החברה הערבית בישראל ו"האביב הערבי"
יוסרי ח'יזראן ומחמד ח'לאילה, נטושה לגורלה: החברה הערבית בישראל בצל "האביב הערבי", מרכז משה דיין ותכנית קונרד אדנאואר,

<https://www.kas.de/documents/263458/263507/KAP+Publication.pdf/20503cd9-7571-9dd8-1dec-65ae7aa476a2?version=1.0&t=1564576860023>

נוהאד עלי, פונדמנטליזם דתי כאידיאולוגיה וכפרקטיקה: התנועה האסלאמית בישראל בפרספקטיבה השוואתית, חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה", אוניברסיטת חיפה, הפקולטה למדעי החברה החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, נובמבר 2006

קרדיט לתמונות:

מנצור עבאס – מתוך אתר הכנסת

<https://m.knesset.gov.il/mk/pages/mkpersonaldetails.aspx?mkid=1007>

מאזן גנאיים – מתוך Ynet, צילום: עוז מועלים - <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5078001,00.html>

ווליד טאהא – מתוך אתר הכנסת

<https://main.knesset.gov.il/mk/Pages/MKPersonalDetails.aspx?MKID=1026>

סעיד אלחרומי – מתוך אתר הכנסת

<https://m.knesset.gov.il/mk/pages/mkpersonaldetails.aspx?mkid=959>